

Aquarius Alliance

Voorhoede voor een natuurlijk duurzame land & tuinbouw in de 21ste eeuw.

Comité van Aanbeveling

Herman Wijffels, wereld bank

Niels Röling, emeritus hoogleraar Wageningen UR

Jan Diek van Mansvelt, voormalig hoogleraar ecologische landbouw WU

Aan de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Mevrouw G. Verburg
Ministerie van LNV, postbus 20401, 2500 EK Den Haag

Aan de minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer,
Mevrouw Dr. J. Cramer
Ministerie VROM, Postbus 20951, 2500 EZ DEN HAAG

C.c.:

- Leden van de Vaste Kamer Commissie voor Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Tweede Kamer der Staten-Generaal, Postbus 20018, 2500 EA Den Haag
- Stichting Natuur en Milieu, Postbus 1578, 3500 BN Utrecht,
t.a.v. Mevrouw Ir. Wilma v.d. Poll en Mevrouw Dr.ir. Jacomijn Plumers

Wageningen, 18 februari 2008

Betreft:

Ruimte en beleid voor het Natuurlijk Kringloop Systeem in de landbouw, i.h.b. de melkveehouderij, als kans voor een omslag naar een natuurlijk duurzame land -en tuinbouw in Nederland.

Mede in reactie op de Toekomstvisie landbouw en de aangenomen motie van de heer H. Polderman (SP) met motienummer **28 385, nr. 100**.

Excellenties,

Graag gaan wij in op de oproep van minister Verburg - in de toekomstvisie voor de Nederlandse landbouw - om gesprekken te voeren over de realisatie van een duurzame veehouderij 'met respect en vanuit verantwoordelijkheid'. Wij willen die duurzame veehouderij ook realiseren, en spreken daarbij zelfs van een nieuwe koers in de landbouw.

Omdat de oplossingsrichtingen die wij voorstaan onder meer belangrijke voordelen opleveren voor het milieu, is deze brief aan u beiden gericht. Deze oplossingsrichtingen zijn tevens een voorstel voor vervolgstappen op de aangenomen motie van de heer H. Polderman. Het opbouwende gesprek dat wij op 23 januari jl. mochten voeren met enkele leden van de Vaste Kamer Commissie van LNV ondersteunt ons hierin.

Wij schrijven deze brief namens de Vereniging tot Behoud van Boer en Milieu (VBBM) èn als maatschappelijke beweging van deskundigen, de netwerkorganisatie Aquarius Alliance. Dat is een NGO die bestaat uit boeren, adviseurs, wetenschappers, docenten van agrarische scholen, voedingsdeskundigen en praktijk-begeleiders. Het profiel van deze organisatie vindt u in bijlage I; zie ook www.aquariusalliance.nl en www.vbbm.nu .

Deze partners zetten zich, ieder op hun eigen wijze, in voor een **integrale, coherente** land- en tuinbouw, die begint bij een gezonde bodem en die wordt gedragen door een goed samenspel tussen burgers en boeren.

Wij durven wel te zeggen dat we als landelijke netwerkorganisatie bezig zijn met een trendbreuk, zowel inhoudelijk als qua organisatievorm.

Graag bieden wij aan - met een aantal deskundige partners van onze zijde - mee te denken over en mee te werken aan een aantal van de verdere stappen die nodig èn mogelijk zijn om de toekomstvisie te verwezenlijken. Met name richten wij ons op de combinatie van sociale, economische en ecologische duurzaamheid van uit een 'ecological footprint' principe.

Op het 'kruispunt waarop de landbouw zich momenteel bevindt' zien wij daar momenteel twee prachtige kansen voor, ontwikkelrichtingen die wij al hebben ingezet in het kader van de nieuwe koers, en die versterking behoeven:

1. Het faciliteren van het **omschakelen naar en het verder ontwikkelen van de kringlooplandbouw**. Op korte termijn zou dit dichterbij kunnen worden gebracht in de melkveehouderij door gebruik te maken van de daar al ontwikkelde kringloop -aanpak van het PMOV, VBBM & certificering, VelVanla " De Noardelike Fryske Wâlden" en Bedreven Bedrijven Drenthe.

We denken aan een systematisch opgezet actieonderzoek op nader vast te stellen bedrijven, verdeelt over verschillende bodemtypen in het land. Om de effecten van de benadering goed te kunnen vaststellen zou een praktijkonderzoekperiode van zeven jaar gewenst zijn met een midterm evaluatie na drie jaar. Wij willen in die periode deskundige ondersteuning aanbieden vanuit het professionele netwerk binnen onze gelederen, teneinde het onderzoek goed op te zetten, te begeleiden, te monitoren en verantwoorde conclusies te trekken.

Het zou daarbij nodig zijn om de boeren die hiermee willen beginnen, c.q. hun omschakeling verder willen brengen vanuit LNV experimenteer ruimte te bieden. Deze experimenteerterruimte zou moeten bestaan uit uitzonderingssituaties rond regelgeving op het gebied van mestbeleid. De bijlagen 2a t/m 2^e gaan dieper in op de verschillende hierbij spelende aspecten, zoals levende bodem & organische stof, mineralenkringloop, certificeringaanpak en de benodigde aanpassingen in regelgeving. .

- 2 Het gaat ook "om **het realiseren van een goed samenspel tussen boeren, handel, verwerkende industrie en consumenten**".

Het Aquarius Alliance project "Gezonde Gronden" realiseert momenteel een concreet project rond steden om deze samenwerking op regionschaal te intensiveren. Een monitor wordt opgezet voor duurzaamheidsindicatoren, zowel, sociaal, ecologisch, energetisch en economisch. Dit programma dient mede ten behoeve van de ontwikkeling van een protocol waarmee de aanpak dupliceerbaar wordt..

Via deze twee ontwikkel -programma's denken en werken wij graag mee aan de realisatie van onze gemeenschappelijke (BV Nederland en Brussel) duurzaamheids doelen.

Tot slot: wij menen dat wij - samen met de hieraan meewerkende organisaties - behoren tot de in de toekomstvisie landbouw genoemde "initiatieven van innovatieve ondernemers en maatschappelijke organisaties die met een extra duw in de rug van de overheid in de komende jaren het punt kunnen bereiken dat ze de norm zullen gaan worden voor de afwachtende middenmoot".

Wij zouden de steun van LNV en VROM hierbij zeer op prijs stellen door

- nadere vaststelling van noodzakelijke experimenteerterruimte,
- financiële steun voor genoemde actieonderzoeksprogramma's,
- beleidsmatige aandacht voor ons programma;

Wij zien uit naar uw reacties c.q. uitnodigingen om mee te denken en werken aan de invulling en uitwerking van deze nieuwe koers, ook in het kader van de toekomstvisie duurzame landbouw. Als het u beiden schikt zouden we het zeer op prijs stellen als u een dagdeel op één van de voorhoede kringloopbedrijven met ons in gesprek wilt gaan over de door ons voorgestelde aanpak.

Hoogachtend,

Namens de Aquarius Alliance-partners

Namens de VBBM,

Mevrouw Ir. H.P.(Jelleke) de Nooy-van Tol
Directeur Stichting Aquarius Alliance,
Coördinator netwerk Aquarius Alliance

Dhr. Cees van Zadelhoff
Voorzitter VBBM

MEEWERKENDE & ASSOCIATE PARTNERS:

Carbo-Holland, ETC –adviesgroep Nederland(Bedreven Bedrijven Drenthe), Hortinova, Van Iersel compost, de Kraaybekerhof, Frens Schuring(Warmonderhof), Stichting Grenzen Voorbij, Toon Jansen(Helicon,Boxtel), Team Ecosys, Vabene-Research, DNY-consult, Zevenster-advies BV.

BIJLAGEN:

1. Profiel Aquarius Alliance organisatie: missie, doelen, organisatie.
2. Toelichting aanpak I "naar een werkelijk duurzame kringlooplandbouw"
 - 2.a Toelichting bij voorstel I: kringlooplandbouw
 - 2.b Schema's (A4) van de bereikte vermindering van de milieubelasting met mineralen over de periode 1996-2007, door kringloop benadering en intelligent gebruik van koolstof in de melkveehouderij.
 - 2.c Vitaal bodemleven, een onderbouwing.
 - 2.d Specifiek gevraagde acties in mestwetgeving tbv kringloop landbouw
 - 2.e Aanpak certificering VBBM (getuigschrift)
3. Toelichting aanpak II: Gezonde Gronden